

המחיה 5 שקלים כולל מע"מ

כלכליסט

calcalist.co.il

ישראל מתחברת לכלכלה

החלום של חברות ההייטק נתקל בהתנגדות

משרד המשפטים דורש שינוי בפסקת היציבות

שרת המשפטים
איילת שקד

בלעדי כלכליסט
במשרד המשפטים מתנגדים לפסקת היציבות במתכונתה הנוכחית ושבמסגרתה חברות ענק שיעמדו בתנאים יקבלו הבטחת יציבות ברגולציה ל-10 שנים • במשרד סבורים כי שקט שכזה שעליו יחליטו 3 פקידים עלול להוות פתח לשחיתות • "אנחנו חושבים, שבמתן הטבות מס צריכה להיות אמירה ברורה מה הקריטריונים שלפיהם מקנים אותן" (עמרי מילמן, עמ' 3)

הכנס לחינוך, שותפות ודמוקרטיה

כנס דב לאוטמן למדיניות החינוך

”רק אם נוותר על הפחד נוכל לחנך את ילדינו לשותפות”

רובי ריבלין
נשיא המדינה

פרופ' קובי מצר
נשיא האוניברסיטה הפתוחה

”ויתור על הממד הענייני בשיח והמרתו בחיגום של בעלי הדעה המנוגדת הם מסוכנים”

יוחנן פלסנר
נשיא המכון הישראלי לדמוקרטיה

”כ-90% מההורים מצפים ממערכת החינוך לעסוק בנושאים שנויים במחלוקת”

יוסף שפירא
מבקר המדינה

”תפקידו של המבקר הוא לשמור על האיזונים והבלמים בדמוקרטיה”

מיכל כהן
מנכ"לית משרד החינוך

”האם להיות במקום הראשון בתוצאות המבחנים כמו סינגפור זה חזות הכלל הפערים בחברה שלנו מטרידים יותר”

ד"ר אברהם ליפשיץ
ראש מנהל החינוך הממלכתי דתי

”ביקשתי מצוותי ההוראה לעסוק בעמונה עפ"י החוק ועם אמפתיה לתושבים”

פרופ' יולי תמיר
שרת החינוך לשעבר

”לפינוי עמונה ישלחו ילדים באוטובוסים. חסר למורה בחינוך הממלכתי שישלח ילדים למפגש עם האחר”

סיקור מיוחד • עמ' 24-32

חשיפת כלכליסט
מירי רגב,
המלחמה על הטוטו
והאח מקריית גת
(אוריאל דסקל, עמיר קורץ ועמרי מילמן, עמ' 4-5)

גזר הדין
של קובי
אלכסנדר
יידחה בשישה
שבועות
(בקי גריפין, עמ' 6)

בלעדי: פוקס
מקימה קניון
וירטואלי שימכור
מוצרים שלא
בבעלות הרשת
(אורנה יפת, עמ' 20)

אגיו*

בוררות המיליארדים
השיטה שמאפשרת לתאגידים לתבוע מדינות
ולזכות במיליארדים (ויקי אוסלנדר, השוק, עמ' 6)

ראובן ריבלין | נשיא המדינה

ראובן ריבלין | נשיא המדינה

יוחנן פלסנר | נשיא המכון הישראלי לדמוקרטיה

יוחנן פלסנר | נשיא המכון הישראלי לדמוקרטיה

יוחנן פלסנר | נשיא המכון הישראלי לדמוקרטיה

"המורים מפעילים צנזורה עצמית בנושאי דמוקרטיה"

נשיא המכון הישראלי לדמוקרטיה הזהיר כי המורים חוששים מלעסוק במחלוקות, אולם הזהיר כי "ההורים מצפים שיעסקו בכך"

השותפות עם המשרד", הרגיש פלסנר, "לפני שנה הצגנו לשר החינוך נפתלי ברנט את היעדים המשותפים שלנו וקיבלנו ממנו גיבוי מלא. השר הנהיג את גורמי המקצוע לעבוד איתנו בשיתוף פעולה והתחייבות היא מלאה. אני אופטימי, כי משרד החינוך וההוראה מעוניינים בכך אבל יש חשש הדרתי יעשה את הצעד הראשון".

על פי פלסנר, החשש הזה גורם לכך "שהורים מפסיקים צבירה עצמית. מאידך נובע הפחד הזה וממתי הפכה הרמזקריסה לכל כך מעוררת מחלוקת" שאל פלסנר.

הוא הוסיף כי "מרבית הרמזקריסה השנתית של המבחן הישראלי לרמזקריסה מראה שיש הרבה מחלוקת סביבו וההורים קריטיים והשולט הממלאים ביותר ליישראל, אבל אנחנו מגלים נקודות חדשה משיחות: למשל, מעל ל-70% מההורים בישראל סבורים שהחלטות קריטיות צריכות להתקבל ברוב ודתי בלבד".

פלאסטר התייחס גם לאתגר שמולו עומדות הדמוקרטיות ליברליות נוספות בעולם: 'הדמוקרטיה נוספת ממגבלה בהתמודדות העולם הנוכחי עם טרור והגירה. מגמות לאומניות וברלניות מתחזקות ובשם ה'ציבור' במערב מתחזקות הקולות שמדגישים את הפחד מההיגרה כלפי הדמוקרטיות ומוסדותיה. הפחד הזה דוחק גם מדינות עם מסורת דמוקרטית מפורסמת לדורות פופולרים מלחם ול'מתן לגיטימציה לגבולותיו גועזות'.

אסנת ניר

למה שהגורר כארבעה שבטים: חילוּנים, ציונים־דתיים, חרדים וערבים, שהיחסים המוגרפיים ביניהם משתנים ומגדירים יחד את יחסי הרוב והמיעוט בישראל. מרבית הפעילות מוקדשת לשילוב חרדים והערבים בחברה הכללית, מתוך הבנה ששתי הקבוצות אינן שותפות לחזון הציוני. שעליו מתבסס קיומה של המדינה, ומאידך בתוך שנים ספורות כמחצית מתלמידי כיתות א' יהיו חרדים. ערבים. הפעילויות עוסקות בין השאר בתעסוקה, החינוך והספורט, בדגש על שותפות ומגששים בין בתי ספר.

מוקדם יותר השנה, בכנס השנתי של תקווה לחשיפה בחינוך, אברתי שאם המשימה שלנו היא לגדל כאן דורות חדש – אנחנו צריכים לעשות לעשות איוושה קפיצת אמונה, להיות בעצמנו כשהו אחר. אברתי: שאנחנו, המבוגרים, תחילה, אמר ריבלין. "שינוי המציאות, הנוכחית הוא אתגר מורכב, כי אנחנו

נו תוצרי המציאות הזאת. כי אנחנו לא מכירים מציאות אחרת ולכן גם מתקשים לרמין אחת כזאת.

"ועם זאת, הקולות וההמלצות שנשמעו כאן היום ולאורך הכנס כולו, מציירים תמונה ברורה: אנשי ונשות החינוך בשטח

מכירים באתגר החינוך לשותפות ורוצים להתמודד עמו. את המגנט הויקר הזה של חינוך ילדנו, הם מקבלים מאיתנו יום יום. ועלינו, כמדינה, מוטלת האחריות לצייד אותם בכלים מיוחדים ביותר כדי שיוכלו לעמוד בשלשות החוץ.

ככלל, הנשיא ריבלין מסמון את תקו-

אני רואה עתיד שבו חלק מההכשרה של מורה הוא מפגש עם החברה הישראלית, שכל מורה מתנסה בהוראה במגזר אחר ושחדרי המורים שלנו מגוונים יותר

טען שחינדן איכות'ן תלוי בשני דברים מרכזיים: בחוסה של מערכת ההינדון הציבורית ובאנשי השטח העומדים יום ביומם תחתיו – המורות והמורים. המנהלים והמנהלות – במבזל ו, ההינדון בין המושב שעסק בתקווה ישראלית לרובים אינו רק טעני, אלא גם מדיק. בית הנשיא ממדס כינס את ההינדון לשותפות בין מורים השונים פהינדון לות מונדטריט במתי הספר. הנשיא פניני

החנין וההבנה של הדין, והוא שיש להבין את המערכת כמערכת אחת, ולא כמערכת של חוקים נפרדים. זהו חלק מהחנין וההבנה של הדין, והוא שיש להבין את המערכת כמערכת אחת, ולא כמערכת של חוקים נפרדים.

במשמעות רחבה, הרבה מעבר לכותלי בית הספר.

מצד הרגיש כי "העיסוק בנושא הוא בעל חשיבות מרבית ודרוש מאיתנו מאמץ מתמשך ובלתי מתפשר, לנו כח האווירה הציבורית שמתקפת, בין השאר, כצנורה העצמית שאנחנו עדים לה בבית הספר ומוחצה לו".

מבין המושגים שעמדו בכותרת

מיקי פלד

פרופ' קובי מצר | נשיא האוניברסיטה הפתוחה

**"מערכת החינוך
צריכה לעצב תרבות
של שותפות מכילה"**

נשיא האוניברסיטה הפתוחה הדגיש שהדיון
הציבורי בישראל הולך ומצטמצם: "אנחנו
עדים לווייתור על הממד הענייני בשיח"

ל"צערי אנחנו עדים לוויחור
הולך וגדל על המדבר העיניי
כבשיח ציפורי על המרתו בתוכם של
בעלי הדעה המוגזגת - תאלו לרוב
על שונים ואחרים - כשיכיים למחנה
ששעמדותיו שוללות אפסיריות", אמר
אתמול כנכס שר האוניברסיטה הפ'
מיתח "פרופ' קובי מצר. "התיוג מראש
אתה צריך להוצרך להתמודד עם הדעות
עצמן", אמר מצר.

מצד הדגיש כי אחד הנושאים החשובים ברמקוויטס הוא הכרעה על עמדות רוב מיעוט, וצגיש מתוך מאמרו של אסא כשר "מדניה רמקו" רטית, שהופיע במגדור למקווק של הרמקוויטס. הרמקוויטס.

תוליה בנכותם של רבים וטובים מערכת הפוליטית, על כל רמותיה, לטנת את תרבות השיח הציבורי במוקדומוני ולספק כר רוח גבית ללאמצי התיוון המתבקשים. אלא ששבאנו אנו ככר מדברים על חינוך משמעות ורבה, הרבה מעבר לכותלי בית הספר".

מזד הרדיס כי "העיסוק בנושא הוא בעל חשיבות מרבית ודורש מאיתנו מאמץ מתמשך ובלתי מורפשי, לנר כחה האווירה הציבורית משמעת, בזהל ביורה העצמית שאנו עדיים לל כבית הספר ומוצוה לו".

ספי קרופסקי

הכנס לחינוך, שותפות ודמוקרטיה
כנס דב לאוטמן כמדיניות החינוך

יוסף שפירא | מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

"ככל שהביקורת נוגעת יותר בדרג המדיני, מתרבות ההתקפות עליי"

◀ "אני לא מעוניין להיכנס לעיקרי דו"ח מבקר המדינה מאחר שהוא ארוך, אך אצטט בקצרה חלקים ממנו. עצם זה שאני עומד כאן לפניכם כמב"ק המדינה ולא כאיש חינוך או אקדמיה מלמד על כך שדו"חות מבקר המדינה הם אכן אפקטיביים ולא משמשים רק כמי עצור לדלת. זכויות אדם וערכים דמוקרטיים הם במהות תפקידי". כך אמר אתמול השופט (בדימוס) יוסף שפירא, מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור, בכנס לחינוך, שותפות ודמוקרטיה של פורום דב לאוטמן בשיתוף המכון הישראלי לדמוקרטיה, האוניברסיטה הפתוחה ו"החוק הלאומי לחינוך".

"הוריתי לתרגם לערבית"

שפירא אמר כי גישה זו החלה להחלחל במסדר מבקר המדינה. "אני הוריתי לתרגם את מבוואר כל דו"ח מבקר גם בערבית כדי שאותה אוכלוסייה תוכל לדעת מה אומר אותו דו"ח. זה נכון שבשנים האחרונות מתחדדת שאלה זו של חינוך לדמוקרטיה, יש מי שמעדיף לחזק את

צילום: נחמית שער

וטקסי, "משמש מבקר המדינה כגורם משמעותי ואפקטיבי במערכת האיוונים והכלמים". לדבריו, החשיבות לשמירה על הפרדת הרשויות לטובת חוסנה של הדמוקרטיה ושמידה על מערך איוונים ובכלמים יציב, נוגע גם ליחסים שבין ב"ק המדינה לגופים המבוקרים". שפירא התייחס לדו"ח המבקר שפרסם שלושם על המיגון נגד טילים. "במסגרת דו"ח זה שבתי והרגשתי את הליקויים במיגון ובמערכות ההתרעה לעורף. אני קצת פריטני על הדו"ח הזה מפני שיש איוה קשר לדו"ח שאנחנו רגים

אישיות, אז כל הפוסל במומו פוסל". הוא הבהיר כי "דבר לא ירתיע אותנו מלהמ" שיך ולהגיש דו"חות". הוא אמר כי במסגרת תפקידו בחר להרים שני רגלים במקביל: דגל הביטחון האזרחי והרגל החברתי. "לאחרונה פרסמנו דו"ח זה למניעת גזענות שהוגש לנשיא המדינה. כפי שצינתי בדו"ח, החוק מבטא את מוהתה של מערכת החינוך כגורם שמעצב את דמותה של החברה והתוויות של השיח הציבורי. במסגרת זו עליה להוביל ליצירת שותפות בין הקבוצות בחברה. בין הליקויים אבקש לחזור על הממצאים מהם עולה תמונת מצב של עמדות אנטי-דמוקרטיות וגזעניות בקרב בני נוער והיעדר כלים חינוכיים להתמודדות עם כך". הוא הוסיף כי "בעקבות הביקורת פנה משרד החינוך לביקורת שי"לובו של נושא עידוד הסובלנות ומניעת גזענות בשיעורים. בנוסף לקראת שנת הלימודים הנוכחית מתכנן משרד החינוך פיילוט של מורים שמלמדים את הנושא".

"לא רק משרד החינוך"

המבקר ציין כי "היבט מרכזי אחר הוא אי-קידום המלצות בנושא חיים משותפים בין ערבים לישראלים. הוא ציין כי "במסגרת הדו"ח הצננתי על כך שמשרד החינוך לא העניק כלים למיגור הגזענות מתוך מערכת החינוך, אך חשוב שגם יתר משרדי הממשלה יבדקו איך לסייע למגור את תופעת הגזענות במדינת ישראל".

אלירן מלכי

הרב שי פירון | שר החינוך לשעבר

"מורה שלא מדבר על כל מה שהוא חושב הוא טכנאי הוראה ולא מחנך"

שר החינוך לשעבר קרא "לתת למורים לדבר על הכל, תוך דיון פתוח"

צילום: נחמית שער

◀ "מורה שלא מדבר על כל מה שהוא חושב הוא טכנאי הוראה ולא מורה. הוסיפה שהוא צריך לדבר על הרברים האלו זה לא בגלל הלחץ של המורים והילדים, אלא מרנית ישראל נמצאת מתוך אם אתה לא מביא את עצמך לכי"תה". כך אמר בוועידה שר החינוך לשעבר הרב שי פירון.

לדבריו, "אני תומך בכך שמורים יוכלו לדבר על הכל, זאת בשלושה תנאים: הצננת הרעות האחרות, כבוד לדעות האחרות ופתיחות לקיים דיון ונכונות אמיתית לקיים דיאלוג, ברגע הזה יתרחש סיפור גורל בכיתה".

פירון התייחס לבעייתיות בלימוד ש"האחר הוא אני" כאשר מתרחשים אירועים כגון רצח שלושת הנערים היהודים ושריפת הנער הערבי. "האם למשל כשהצי מדינת ישראל נמצאת במקלטים זה הזמן לדבר על מפגש בין יהודים לערבים? אפשר באמת לדבר על סוגיות כאלו בלי לראות איך המנהיגים מדיניים על הנושאים הללו?" לדבריו, "בישראל הפחד הפך להיות אסטרטגיה ולא קטסיקה. איוה מול שיש

איזה מזל שיש לנו אויבים – איראן וחויבאללה. אנחנו מתים לשמר אותם. אסטרטגית אין דבר רע וחויבאללה. אנחנו מתים לשמר אותם. אסטרטגית אין דבר רע יותר למנהיגי ישראל מהסכם שלום"

אלירן מלכי

מיכל כהן | מנכ"לית משרד החינוך

"המבחנים לא מודדים את החוצפה הישראלית"

מנכ"לית משרד החינוך: "הציון מול העולם במבחנים הבינלאומיים צריך פחות להטריד אותנו מאשר הפערים בתוך ישראל"

צילום: נחמית שער

◀ "התמודדות השבוע עם הביקורת הציבורית שישראל לא הגיעה למקומות הראשונים במבחנים הבינלאומיים. אז השאלה הראשונה שנשאל את עצמנו היא האם זו חוות הכל, האם להיות במקום הראשון כמו סינגפור שם אנחנו רוצים להיות, או אולי יש לנו גם כמה להתגאות, דווקא שהילדים שלנו הם חצופים כמובן שהם מרשים לעצמם לשאול ולחקור ולא לקבל את הכל כמובן מאליו". כך אמרה בוועידה מנכ"לית משרד החינוך מיכל כהן.

לדבריה, "אז כן, השיעור שלנו לא קשור וקשית, זה לא אומר שנותר על דרך ארץ, אבל זה כן אומר שאנחנו מאפשרים. לכן אנחנו יכולים להתגאות שאנחנו אומת סטארט-אפ. האם החוצפה הישראלית כמובן החיובי נמודדת כמב"ק הנוש? ואני אומרת את זה מבלי לחזק על כך שאנחנו צריכים להשתפר".

כהן ציינה כי "מה שמפריע במיוחד הם הפערים. דוברי העברית נמצאים מעבר למדינות ה-OECD והמגזר דובר הערבית הרבה מתחת והממוצע הוא בינוני. אז האם זה לא מה שצריך להטריד אותנו ופחות להיות שלנו מול העולם? אולי זה צריך לתת לנו תחושה שלא השלמנו את המשימה. התקווה הישראלית בעיני היא קודם כל לפ"רין את המסגרות ולאפשר את השיח. קודם כל להתמודד עם מה שבאמת חשוב בעיני וזה להכיר ולהוקיר ולא רק לחזות. אנחנו עושים מפגשים ובתי ספר תואמים אבל זה לא פורץ, אולי כי אנחנו מבקשים מהילדים לדבר על מחלוקות. אולי צריך דווקא לדבר על המשתף ולא על הסכסוך".

כהן הוסיפה עוד כי "מורים לפעמים אומרים 'לא נתונים לנו לדבר, קשה לנו לדבר ומה יעשו לנו'. אז מבלי להסיר אחריות על המערכת זו החלטה פנימית אישית. כשהייתי מורה ומנהלת, כשאנחנו נמצאים שם זו החלטה האם אני מתקדם קרימה ורוצה להיכנס למקום שמקודם אמרו עליו 'להישאר בשאלה' ולא רק בתי שובה. אנחנו רגילים בחברה שלנו להגיד כן או לא, שחור או לבן, ימין או שמאל, כן בעד או לא בעד. המקום דובר הערבית הרבה מתחת והממוצע הוא של להישאר ולשהות, הוא משהו תרבותי שאנו צריכים לסגל לעצמנו. להיות מסוגלים להכיר את אלו שלי רגו ואיתנו, לפעמים שוכנים באותו המקום, יש אישורו פחד והסתגרות. אני מסכימה שדמי החינוך השונים הפכו אותנו לקבוצות נפרדות ונבד"לות ולפעמים לא נפגשות".

לדבריה, "תפקיד מערכת החינוך הוא לעשות את השינוי אך המערכת לא יכולה לעשות את זה לבד. זה לא רק עניין של תוכנית, אלא גם של רצון להיות במורכבות. להסכים שאני חנו אמצעים לעשות את זה ולא לחכות שהמערכת תאפשר לנו".

מיקי פלד

פרופ' יולי תמיר | נשיאת מכללת שנקר

"השינוי צריך להתחיל מהכשרת מורים"

שרת החינוך לשעבר הסבירה ש"קשה לחנך לסובלנות בחברה שסועה" וקראה לתקצב מפגשים בין מורים יהודים וערבים

◀ "קשה לחנך לאורחות, סובלנות, מחויבות ושותפות בחברה שס"ע שהוזה כל הזמן אירועים", כך אמרה בוועידה פרופ' יולי תמיר, שרת החינוך לשעבר ונשיאת מכללת שנקר. קמה זעקה", אמרה.

לעולם לא יגיע אלא רק יתרחק. אם לא נחליט שיש לנו מחויבות דווקא ברגעים הקשים לעסוק בנושאים הכואבים ביותר, נחכה לנצח. המצב תמיד רגיש והוא תמיד יהיה רגיש לפחות בעתיד הנראה לעין. לכן השאלה היא איך מתגבים לכל הערכים שאנו רוצים בזמן משבר, שזה המצב התמידי של מדינת ישראל", אמרה תמיר.

היא הוסיפה ש"כדי שהתהליך הזה יתחיל, צריך להזיז את האבן הראשונה כדי שיוחל שינוי. האבן הזו בעיניי היא הכשרת מורים. המורים צריכים לקבל את התמיכה הנדרשת להתמודד עם המצב הזה". תמיר ציינה את המצב השורר כיום

תראו שבפינוי עמונה ישלחו בחינוך הממלכתי ילדים באוטובוסים. ולמורה בחינוך הממלכתי חסר שישלח ילד לפעילות של מפגש עם האחר"

היוו בתי ספר מהחינוך הממלכתי-דתי שישלחו את הילדים לשם באוטובוסים. ואף אחר בכית הספר לא יקום ויגיד להם 'אל תפעלו כך'. ומנגד, חסר למורה בחינוך הממלכתי שישלח ילד לאיוושהי פעילות של מפגש עם האחר". לדבריה, "בשוליים הקיצוניים יש לגיטימציה מוחלטת להגיד את הרברים הקיצוניים. הקיצוניים נעשים יותר קיצוניים. שנים אני אומרת לגורמים בחינוך הממלכתי-דתי – קחו חמישה אנשי

חינוך מובילים ותנו לילדים לשמוע קר לות אחרים בחינוך הממלכתי-דתי, אבל זה לא קורה. גם לחינוך החרדי קשה מאוד לדו"ח". היא ציינה כי במפגש בין מורים ערבים לישראלים בצפון ירדו מהאוטובוס מור רות עטופות ברגל ישראל. כשהיא שאלה אותן מדוע הן עטופות ברגל, הן השיבו כי רצו להבהיר למורים הערבים שזו מדינת ישראל. תמיר אמרה להן שהמור

אלירן מלכי

הכנס לחינוך, שותפות ודמוקרטיה
בנס דב לאוטמן למדיניות החינוך

חינוך

מימין: רוחי רוזנברג, מטפלת ומנחת קבוצות דיאלוג; יצחק טרכטינגוט, מנהל תוכניות תחום חרדים, ג'וינט ישראל-תבת; הרב ארי (אברהם) סמג'ה, רב רמת שלמה בירושלים ומחבר הספר 'יסודות הליכות השולחן ערוך החמישי'; והמנחה מני גירא שוורץ, עורך ראשי, אתר בחדרי חרדים

צילום: עמית שער

מושב המרחב המגזרי | השיח החדש בחברה החרדית

"לא יהיו לימודים בשם 'דמוקרטיה' בחינוך החרדי"

הרב ארי סמג'ה גורס כי "הדמוקרטיה נתפסת כתרבות מערבית עם ערכים שלא תמיד מתאימים לחברה מסורתית. תנו לנו לעשות זאת בכלים שלנו"

חרדים בג'וינט ישראל-תבת, אמר: "במשך שנים החרדים לא היו חלק מהחינוך הממלכתי. זה היה נוח למדינה ולחרדים. המדינה נהנתה מהחומה, לא רואים ולא שומעים את החברה, נותנים לה את הרב רים הבסיסיים. פתאום מגלים שיש חברה שגדלה. התוכנית החרדית הצליחה מעבר למשוער, ומתברר שרבע מהתלמידים הם פתאים חרדים, והחינוך לא ממלכתי, המדינה לא יודעת מה קורה שם. לכן מתחיל לים השינויים כלפי החינוך החרדי".

עמרי מילמן

חשים שמתקפים את הערכים שלנו, המדינה שנתנה רוצים להיות גברלים, ויש חשש למחיקת גבולות, להיות תוקפניים, הגבולות הפכים להיות בלתי חדירים, שלא מאפשרים שום דיאלוג, או השפיה, ומזמינים מלחמת אחים. אך יש בכל זאת דרך לקרב בין המגזרים, לפי רוזנברג: "אם אנחנו מחנכים שאנו יכולים להסכים שאי נחנו לא מסכימים. כשאנשים מכבדים את הדרך, גם ממקום של אי הסכמה מוחלט, אפשר להגיע להסכמות".

יצחק טרכטינגוט, מנהל תוכניות תחום

תנאים מוקדמים לשיח זה לא יכול לפרוץ גבולות. תנו לנו את הדרך לעשות את זה בכלים שלנו".

רוחי רוזנברג, מטפלת ומנחת קבוצות דיאלוג, אמרה כי "כל קבוצה שמגדירה את עצמה כבעלת ערכים, שייכות, תחושת ביטחון, מוכרחה לשים גבולות. מי היא כן ומי היא לא. בגלל הצורך בביטחון אנחנו נוטים להדיר את השני ולהתייחס אליו כאל פחות טוב מאיתנו. הבעיה שהגבולות במקום לשמור עלינו, מתחילים לתקוף אותנו, מעין מתקפה אוטומטית. כשאנו

כים", אמר סמג'ה, "אך יש דרכים אחרות. כשרוצים למשל לתת לרבים אוכל, לא ניתן להם מה שאנחנו אוהבים, אלא נלמד מה הם אוהבים לאכול".

"מי שחושב שיהיו לימודי דמוקרטיה בשם הזה בחינוך החרדי משלה את עצמו, במיוחד כשתופסים את הדמוקרטיה כתרבות מערבית שמנסה להכניס ערכים שלא תמיד מתאימים לחברה מסורתית. גשר לא בונים כשכל אחד מתבצר בעמדותיו. כבר 30 שנה אני עוסק בפיוצות הנוסחה המדינתית. השיח יכול להתקיים, אך כשיש

אם לא שמתם לב, ברו"ח מבקר המדינה שפורסם השבוע הציבור החרדי לא הוזכר בכלל, אולי בגלל ייאוש שאין מה לעשות עם הציבור הזה", אמר הרב ארי (אברהם) סמג'ה, הרב של רמת שלמה בירושלים ומחבר הספר 'יסודות הליכות השולחן ערוך החמישי' במושב בהנחיית מני גירא שוורץ, עורך ראשי באתר בחדרי חרדים, בכנס דב לאוטמן לחינוך, שותפות ודמוקרטיה.

"ההתייחסות לציבור החרדי היא כאל מי שרק בכפייה אפשר להנחיל לו ער-

פרופ' עירן הלפרין | דיקן בית הספר לפסיכולוגיה, מרכז הבינתחומי הרצליה

"דיון בנושאים שנויים במחלוקת הוא קריטי אם רוצים לחנך לדמוקרטיה"

מחקר שערך פרופ' עירן הלפרין מצא כי מורים בבתי הספר העלייסודיים אינם עוסקים מספיק בשסעים החברתיים, ורק 13% עברו הכשרה בנושא

צילום: עמית שער

זאב בילסקי | ראש עיריית רעננה

"התקווה שלנו מבוססת על חינוך וסובלנות"

ראש עיריית רעננה ציין כי במערכת החינוך בעיר לומדים להכיר את השונה, והוסיף: "זו חובתנו"

ראש העירייה בילסקי סיפר על מערכת החינוך ברעננה בה כל ילד מגיל 5 פוגש לכל אורך לימודיו ילדים ממגזרים אחרים – דתיים, ערבים, חרדים וגם בני החינוך המיוחד. "דק כך לומדים הילדים מגיל צעיר כי אין ארבעה שבטים, אלא חברה אחת משותפת", הסביר בילסקי והוסיף, "זו תקוותנו וחובתנו לדורות הבאים".

אלירן מלכי

"זה כבוד גדול לעיר רעננה לארח בפעם השנייה את הכנס", כך אמר ראש עיריית רעננה, שמארח את הכנס באוניברסיטה הפתוחה, זאב בילסקי. בילסקי בירך את משפחתו של לאוטמן ואמר: "רעננה גאה לקחת חלק בכנס הזה שכל כולו דרכו של דוביק לאוטמן – חי נוד. התקווה שלנו בארץ הזאת מבוססת על חינוך וסובלנות. משם צריך להתחיל וכנסים כאלה יביאו את השינוי".

צילום: עמית שער

יחס לקהילת הלהט"ב, 12% וזכויות אדם, 12%. מיעוט לא מבוטל של מורים, 38%, סבר כי לתלמידיהם אין את הכלים להתמודד עם סוגיות שנויות במחלוקת, ו-27% חשו כי להם עצמם את הכלים הללו. רק 13% מהמורים עברו הכשרה בניהול שיח על נושאים במחלוקת.

ספי קרופסקי

סקים בזה פחות ממה שהם חשבו שראוי לעסוק בנושאים הללו. 9% מהמורים דיווחו שבנושאים הללו הם בוחרים להציג רק את העמדה שבעיניהם היא הנכונה, וכ-16% מהמורים נמנעו לחלוטין מהעלאת הסוגיה בכיתה. הסוגיות השנויות במחלוקת בעיני המורים הם אלה, לפי סדר יורד: גזענות, 35%, יחסי דת-מדינה, 17%,

"העצבים החשופים שעלו מרו"ח המבקר האחרון הם העצבים החשופים שהמורים אמורים להתמודד עמם בכיתה כשהם רוצים לדון בנושאים שנויים במחלוקת", אמר בכנס פרופ' הלפרין, דיקן בית הספר לפסיכולוגיה במרכז הבינתחומי הרצליה. "דיון בנושאים שנויים במחלוקת בכיתה הוא קריטי אם אנחנו רוצים לחנך לרמוקרטיה. הוא מקנה לתלמידים כישורים משמעותיים לחיים שלהם, היכולת שלהם לנהל דיון. מוזכר בכישורים קריטיים לאדם בחברה דמוקרטית. אי אפשר להיות אזרח מעורב במדינה בלי לדעת לדון גם בנושאים קשים".

מורים בבתי ספר עלייסודיים סוברים שהם מדברים באופן משמעותי עם תלמידיהם על סוגיות פוליטיות וחברתיות שנמצאות במחלוקת, אך זה עדיין לא מספיק – כך עולה ממחקר שערך צוות בראשות פרופ' עירן במטרה לבידוק כיצד מתייחסים בבתי הספר לנושאים שבמחלוקת. המורים חשבו שיש לעסוק ביחסי יהודים-ערבים ובתופעת הגזענות, אולם התברר שבפועל הם עו-

חינוך

המרחב הטכנולוגי
תחרות הסטארט-אפים

PenPal הוא סטארט-אפ החינוך המבטיח ל-2016

החברה שרותמת את רעיון חברי העט לצורך למידה משותפת זכתה במסלול השיח הרב-תרבותי בתחרות GESA ליזמות בחינוך

עובי גליקוב, ראש פיתוח עסקי MindCET, שהוביל את ארגון התחרות בישראל, מכריז על הזוכים

צילומים: עמית שער

הקולומביאנית, מפתחת פלטפורמה מקוונת ללמידה ולעבודה משותפת שפועלת על מנת לחבר בין סטודנטים לחברות עסקיות וארגונים. הפלטפורמה כוללת כלים כמו פעילות משותפת בזמן אמת ותמיכה במובייל ומסייעת לחבר בין סטודנטים לחברות, מוסדות לימוד, ממשלות ומגזרים מכל העולם.

עומר כביר

דים, לאתר משתמשים אחרים שרובם את אותה שפה בצורה שוטפת, ומבקשים לשפר את כישוריהם בשפת האם של המשתמש המקורי. באמצעות צ'ט כתוב עם מילון אינטראקטיבי ומנוע זיהוי קולי או צ'ט וידאו יכול המשתמש למצוא בני שיח, לתרגל אתם את כישורי השפה שלו ולעזור להם לתרגל את כישורי השפה שלהם.

המתמודדת השלישית, Interacpedia

הקבוצה ולפתח כישורי כתיבה, קריאה, ידע כללי ועוד. הפלטפורמה לא רק מפי תחת כישורים אקדמאיים, אלא גם דוחפת ומעודדת את התלמידים לשמור על קשר זה עם זה גם לאחר השלמת הקורס. לחברה יש 100 אלף משתמשים מ-170 מדינות. המוצר של המשתתפת האיטלקית בתחרות, iTANDEM, מאפשר למשתמשים בעלי ידע בסיסי בשפה שאותה הם לומדים

בגרסה מקוונת את הקונספט של חברי עט. הפלטפורמה של החברה בנויה סביב קורסים שבועיים משותפים, המיועדים לבני 9 ומעלה, ועוסקים בנושאים כמו היסטוריה, תרבויות, טבע, זכויות אדם ופוליטיקה. את הליך הלימוד יוזם ומכוון המורה בבית הספר, אך בלמידה עצמה מצוות התלמיד לקבוצה של 3-4 תלמידים ממקומות שונים בעולם. הקבוצה משתתפת ב-6 שיעורים שבועיים מקוונים הכוללים סרטוני וידאו, מאמרים קצרים מלווים בתמונות צבעוניות ומטלות משר תפוז שנועדו לחזק את הקשר בין חברי

סטארט-אפ האמריקאי פנפאל סקולס (PenPal Schools) הוא הזוכה בתחרות GETA (Ed - Tech Awards) במסלול שיח רב-תרבותי. מדובר בתחרות הגדולה בעולם ליוזמות בחינוך, עם יותר מ-500 משתתפים השנה. גמר התחרות נערך במהלך כנס דב לאוטמן לחינוך שותפות ודמוקרטיה, כאשר שלושת המתמודדים הסופיים – מארה"ב, איטליה וקולומביה – הציגו את החברות שלהם בשיחת פנפאל סקולס מנסה להחזיר לחיים

מימין: המורה שירלי ערמון, ד"ר גדי ביאליק, ד"ר תמי הופמן והמורה אתי רפאלוביץ

מושב תקווה ישראלית | "אנחנו המורים תחילה"

"לימוד לא צריך לטשטש מחלוקות אלא להציפן"

איך מתמודדים עם סיטואציות מורכבות בכיתה?

לצאת במהלך הדיון. לאחר מכן שוחחנו והוא אמר שהוא מעוניין לצאת בכל פעם שהוא שומע דברים שהוא לא מסכים איתם כי הדברים מפריעים לו. לבסוף סיכמנו שהוא יכול לצאת, אבל רק בני קודה שהוא מרגיש שהוא לא יכול יותר להתמודד עם הסוגיות שעולות בכיתה. "אני נפגשת עם שלושה מגזרים, וכל מגזר הוא אחר", סיפרה אתי רפאלוביץ, מרצה חרדית באוניברסיטת תל אביב ובמכללה הדתית-לאומית. "חשבת פעם שהדילוג בין שלושת המגזרים השונים מאפשר לי להכיר את הזהות הישראלית שלי באופן טוב יותר. מסתבר שלא ניתן למצוא לזה נוסחת קסם. היום כשעולה מורכבות אני חיה איתה בשלום ולא מנסה לפתור אותה, וזה גם מה שאני מלמדת את הסטודנטים שלי".

אלירן מלכי

הלימוד לא צריך לטשטש מחלוקות אלא להציף אותן", אמרו ד"ר גדי ביאליק וד"ר תמי הופמן מבית הספר לחינוך באוניברסיטת תל אביב, שהציגו בכנס את מסקנות המחקר שערכו בנושא התמודדות עם מורכבות. ביאליק והופמן הציעו בין היתר להעביר לחדר המורים את נציגי הארגונים האזרחיים שמגיעים לכיתות במסגרת שיעורי העשרה. בנוסף הם הציעו לכנס אנשי חינוך מכלל מגזרי החברה לדיון הדדי על חינוך. "המציאות הזו של סיטואציות מורכבות מסמנות אתגרים חינוכיים", אמרה הופמן.

שירלי ערמון, מורה לאורחות בתורנית "חיים משותפים" השמה דגש על ערכי הכבוד, חירות ונלחמת בגזענות, הביאה דוגמה מוחשית לאתגרים הללו מניסיונה: "באחת הפעמים כשעסקנו בסוגיות מורכבות אחד הילדים ביקש

אודו תמסוק & רישומי (CART)

כלכליסט | המכון הישראלי לדמוקרטיה | האוניברסיטה הפתוחה | קרן לאוטמן

הכנס לחינוך שותפות ודמוקרטיה בישראל

תודה

כלכליסט מודה לכל המשתתפים אשר לקחו חלק בכנס לחינוך שותפות ודמוקרטיה בישראל

הפקה
WINDMAN
IMAGINE THAT

— הכנס בחסות —
קרן רשי
RASHI FOUNDATION

calcalist.co.il